

כיצד מחנכין

עלון מס' 116

לפרשת חיי שרה תשפ"ו

וְהָאִשָּׁה מְשִׁתָּאָה לָהּ (כד כא)

וכך הוא סיפר: אני גר בארה"ב והייתי שם משגיח בישיבה. אחד התלמידים, יוחנן, היה שונה מכולם באופן חריג וקיצוני, רחוק מאד מהתואר הסתמי 'יוצא מגדר הרגיל'. הוא היה שובב חסר תקנה, עם מרץ של להקת אווירים שלמה. התרוצץ כל הזמן ממקום למקום, ואיפה שהלכת ראית אותו ובעיקר שמעת אותו. הוא טיפס על עצים ועל עמודים, היה מעורב בכל אירוע, וגרם כאב ראש להוריו שיחיו.

בעבר היו המלמדים משתמשים ב'חכמת היד' שלהם וב'חכמת הפרצוף' של תלמידיהם כדי 'ליישר' תלמיד סורר, אבל כאן זה היה בבחינה של 'תן לחכם ויחכם עוד', הוא נהיה יותר שובב ויותר סוער.

כמובן שכשהגיע זמנו ללכת לישיבה, אף ישיבה לא רדפה אחריו. הוא התגורר באזור מגוריי והכרתי אותו מגיל צעיר מאוד, וקיבלנו אותו כי היינו מוכרחים לקבל אותו מכמה סיבות. גם בישיבה הוא הצליח להחדיר הרבה מאוד רוח חיים... ועשה לאנשי הצוות את המוות... לא אגזים אם אומר שחלק ניכר מהפעילות בישיבה של אנשי הצוות ואני בתוכם היתה קשורה אליו...

שלוש שנים חלפו והוא עבר לישיבה גדולה. את אנחת הרווחה של הצוות בישיבה יכלו לשמוע כמעט עד ארץ ישראל, אלא שהיא נבלעה באנחות הצוות מהישיבה הגדולה שגם הם קיבלו אותו מסיבות שהיו צריכים לקבל. עדיין יצא לי לראות אותו מידי פעם, כך שראיתי שהוא לא השתנה הרבה, הגם שהתבגר. תעלוליו כבר לא היו ילדותיים כבעבר, אבל הוא עדיין היה שובב חסר תקנה.

חשבתי לעצמי, מעניין מי תהיה ה'מאושרת' שתתחתן איתו? השנים עברו וביום מן הימים ידד טוב שגר בשכונה סמוכה מזמין אותי בשמחה רבה לאירוסיו בתו. התעניינתי מי החתן, והוא אומר לי את שמו של מיועדנו...

הייתי בהלם! נשמטה לי הלסת, ולא היו לי מילים. מדובר באדם ומשפחה מיוחדים ומכובדים הרבה מעבר

רבינו האור החיים הקדוש אומר בפרשתנו, על הפסוק 'ותמת שרה בקרית ארבע היא חברון', שאף שגופו של כל אדם מורכב מארבע יסודות שהם אש, רוח, מים ועפר, בכוחו של כל יהודי להפוך את כל היסודות שלו ליסוד האש, ואת האש הזאת הוא יכול להפוך ל'יסוד אש הנשמה' וזו לשונו: "שבאמצעות דביקות האדם בקונו יתהפכו היסודות כולם ליסוד האש".

והדברים צריכים לחדור אל עומק הלב. אפשר להפוך את היסודות! גם אדם שהטבע שלו נוטה לעצלות או לעצבות, לגאווה או לכעס, או לכל מידה רעה אחרת, יכול לשנות את טבעו ולהפוך לאדם שגופו מורכב מ'יסוד אש הנשמה'!

פעמים רבות אנשים שוקעים בייאוש ואומרים לעצמם שהטבע שלהם לא מאפשר להם לעבוד את ה', אבל כאן אנחנו רואים שכל אחד יכול לייצר לעצמו טבע חדש!

סיפר מאן דהוא: במוצאי יו"ט ראשון של סוכות, הלכתי לבקר ידיד בבית חולים שערי צדק. ידועה אמרתו של מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל שהלך לבקר חולה בבית החולים וראה שם את אחד מתלמידיו שגם הוא ביקר חולה, אמר לו בחיוך שביקור אצל החולה זה 'אריין און ארויס' (להיכנס ולצאת...). אך הידיד שהלכתי לבקר לא נתן לי לקיים את ציווי של הגרש"ז...

כשיצאתי משם אחרי חצי שעה, אני רואה מזוית עיני יהודי חסידי שעומד באולם היציאה מבית החולים. זכרתי שגם כשנכנסתי הוא עמד שם... ניגשתי לשאול אם הוא צריך עזרה, טרמפ או פלפון להתקשר. הוא ענה בחיוך שהוא יו"ט שני-די'ק, וממתין כאן למארחו שיחזור איתו לביתו. המשכנו לשוחח ואמרנו כמה ווארטים על החג בתוספת מליצות וחידודים על הישראלים והחוצניקים, וסיימתי בברכת גוט יו"ט ובאיחול שההמתנה לא תארך עוד זמן רב... הלה השיב "לפעמים כדאי לחכות". לא הבנתי את כוונתו, והוא מיד הסביר: לפעמים כשממתינים בסבלנות גם אם זה כמה שנים, בסוף מאד מרוצים. הרחתי שיש לו סיפור מיוחד, והוא אכן אישר את מחשבתי...

למצוי, מה להם ולו או מה לו ולהם??? והשווער מבעד לשפופרת מדרבן אותי לומר משהו, אתה בטוח מכיר אותו מהשכונה, אולי הוא אפילו למד אצלך. ולפני שאני מנסה לחשוב מה לומר, הוא ממשיך ומספר לי את המשפטים הבאים שמעולם לא חשבתי שאשמע על אותו בחור: דע לך, אני לא גר בשכונה שלכם, אבל יוצא לי מדי פעם לבוא לשם לשיטבלאך ולקניות בשכונתך, וראיתי אותו הרבה פעמים, תמיד התפעלתי מהחן הנסוך על פניו, ומהשמחה שהוא מצוי בה תדיר. ראיתי לא פעם שהוא עוזר למבוגרים בקניות, בעל חסד! ממש בעת האחרונה ראיתי יושב ולומד עם חברותא בכזה גישמאק, זה היה בשבילי ה'קש ששבר את גב הגמל'.

אני מתחיל לעכל את הדברים שהוא אומר לי והוא מסיים בנימת גאווה: "לפני שבועיים התקשרתי לשדכן שיציע את זה, ועכשיו אני מתקשר להזמין לאירוסין".

הוא כמובן היה בהתלהבות גדולה כמו כל אבא כמה שעות לפני אירוסיו בתו, והוא מוסיף ומספר לי שהוא חרג קצת מהכללים בשידוך הזה. 'כלומר' אני מתעניין, והוא משיב לי, כנהוג פגשתי אותו בתחילת השידוך והיתה לנו שיחה כזאת ידידותית וחמה שאמרתי לו שאמנם נהוג שהאבא של המשודכת ראשית כל נפגש עם הבחור לפני שמתחילים בכלל, אבל כאן זה רק לפרוטוקול, כי אני מכיר אותך כבר כמה שנים טובות וזה הבחור שאני מאחל לבת שלי, ביודעי ומכירי את אישיותך הנפלאה והכוחות הגדולים שבך, ומבחינתי אתה החתן המושלם והמוצלח ביותר בשביל הבת שלי.

מה אומר ומה אדבר, שח לי המשגיח מאנגליה, הבנתי שאני לא הולך לומר לו מה שהייתי אומר אילו היה מתקשר אלי 24 שעות קודם לכן לברר על החתן.

כמובן שאני כל הזמן משנן לעצמי שבורא עולם מזוג ויווגים, וארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני, אבל אפע'ס, אתה מבין אותי, כן? לאירוסין ולחתונה הגעתי כמעט כמי שכפאו שד, בחוסר ברירה. הרגשתי שאני מסתכל על שתי רכבות שמתקדמות זו לעבר זו על אותה המסילה, וההתרסקות הקרובה היא בלתי נמנעת, התקשיתי מאוד לשמוח, ומאוד דאגתי מה יקרה ביום שאחרי החתונה, ואם היה חסר משהו בדאגה שלי כלפי השידוך הזה, המחנות, הלא הוא ידידי פוגש אותי כמה שבועות לפני החתונה

ומספר לי שהחתן היקר הולך ללמוד בכולל הלכה עם לימודים אינטנסיביים ושמירת זמנים ומבחנים, לא משהו שאמור להיות בכלל קשור לחתן היקר בשום צורה, מבחינתי. והוא מוסיף שהוא כל כך שמח שהוא הולך לכולל הזה שהוא אמר לחתנו זה כולל שמתאים בדיוק בשבילך אתה תהיה שם ה'שפיץ' של הכולל...

החתנה נערכה בשעה טובה ומוצלחת. עברו שבוע ושבועיים, והכל בסדר, חודש עבר, חודשיים, חצי שנה, אחרי שנה נתקלתי בו...

מה אומר ומה אדבר... זה לא אותו יוחנן! פניו פני אברך, כל כולו שקוע בתורה. הוא היה שקוע בשיחה עם אברך נוסף, לא שמעתי על מה הם מדברים אבל ניכר היה שהם מדברים בלימוד ובסקיעות נפלאה. עם השנים אני רואה אותו עולה בסולם שלב אחרי שלב.

היום הוא מרביץ תורה, מגיד שיעור בישיבה ומצלח מאוד, שקוע בלימוד יומם ולילה, הלוואי על כולנו. הוא מדי פעם מתקשר אלי להתייעץ איתי בקשר לבחורים שבשיעור שלו ומתעוררות איתם בעיות. בערב החג קיבלתי ממנו טלפון כזה, וזה מה שגרם לי להיזכר בו עכשיו שוב.

שאלתי אותו פעם, יוחנן, תגיד לי, איך הפכת לכזה עובד ה' רציני?

הוא הרים אלי עיניים ואמר: "זה השווער שלי! הכל בזכותו!!! הוא נתן בי אימון, אבל לא סתם, הוא לקח אותי כחתן לבתו! הכניס אותי אליו הביתה, סידר לי את הכולל הכי טוב שיכול כי הוא היה בטוח במיליון אחוז שאני עתיד להיות תלמיד חכם מופלג, לא היה לו צל של ספק. הוא כל כך האמין בי עד שגם אני התחלתי להאמין בעצמי, אולי באמת אני כזה מיוחד כמו שהוא חושב? החלטתי לתת לזה סיכוי, בפעם הראשונה בחיי ניסיתי להיות מתמיד, וחשבתי שבאמת יש לי סיכוי, וראה זה פלא, הוא צדק... מאז לא הסתכלתי אחורה, השינוי כבר התחולל מעצמו, כי הוא האמין בי, אשתי האמינה בי, וממילא גם אני האמנתי בעצמי!"

אתה מבין? סיים המשגיח בעיניים מצועפות, היה שווה לחכות כמה שנים ולראות מה ייצא ממנו...

"שבאמצעות דביקות האדם בקונו יתהפכו היסודות כולם ליסוד האש."

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל

לתרומות / הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

לעילוי נשמת צילה בת ר' אברהם ע"ה. נלב"ע כ"ה חשוון תש"פ ת.נ.צ.ב.ה.

